

Jaarverslag 2019

van

Stichting "De Palingaak"
gevestigd te Heeg

Bestuur

José Arbon
Rob Bosman
Rinus Grondsma
Jan Willem Hoorn
Maarten Stuurman
Freerk Visserman

Overige gegevens

Vestigingsadres en ligplaats palingaak:
Correspondentie adres:

De Skatting 81, 8621 BV Heeg
De Skatting 77, 8621 BV Heeg

Website: www.palingaak.nl
Kamer van Koophandel: nr. 01111279
BTW nummer: NL 8153.08.450.B01
IBAN: NL68 RABO 0116 4863 25

Verslag van het bestuur

Inleiding

Stichting "De Palingaak" is opgericht op 14 december 2005. De stichting is een zg. Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI). De organisatie bestaat geheel uit vrijwilligers. Op grond van artikel 2 van de statuten luidt het doel van de stichting als volgt:

1. *De stichting heeft ten doel het bevorderen van de instandhouding van het erfgoed van de internationale palinghandel vanuit Zuidwest Fryslân en het bijzonder vanuit de dorpen Heeg, Gaastmeer en Workum op Londen zoals die handel van de zeventiende tot en met het eerste kwart van de twintigste eeuw plaatsvond, en het onder de aandacht van een breed publiek brengen van dit erfgoed.*
2. *De stichting tracht haar doel te verwezenlijken door:*
 - *het verzamelen, restaureren en tentoonstellen, dan wel doen tentoonstellen, van historische voorwerpen en geschriften die betrekking hebben op de palinghandel vanuit Zuidwest Fryslân;*
 - *het bestuderen van en het publiceren over deze handel;*
 - *het bouwen en in de vaart brengen en houden van een zo origineel mogelijke palingaak;*
 - *het restaureren en in de vaart houden van andere historische schepen die nauw met de historische palinghandel verbonden zijn;**en voorts al het overige in de breedste zin des woords dat de doelstelling ten dienste staat.*
3. *De stichting heeft geen winstoogmerk.*

In december 2009 zijn de statuten gewijzigd i.v.m. aangepaste ANBI vereisten. In 2012 heeft een onderzoek door de Belastingdienst plaatsgevonden en is de status van culturele ANBI herbevestigd.

Activiteiten in 2019

In de winter 2018/2019 hebben ingrijpende werkzaamheden plaatsgevonden om de aak zeewaardig te maken. Naast de reguliere onderhoudswerkzaamheden is de aak voorzien van de vereiste signalerings- en navigatie-systemen. Door de luiken te omkleden met zeildoek is het dek geheel waterdicht gemaakt. In het schip zijn tijdelijke kooien aangebracht. Het kombuis is geschikt gemaakt om warme maaltijden te kunnen maken bij stevige zeegang. Verder is alle tuigage nagekeken en deels vernieuwd, zijn extra veiligheidsvoorzieningen aangebracht en is het schip voorzien van een nieuwe, extra stijve kluiverboom.

Het begin 2018 gevormde London-comité (bestaande uit José Arbon, Jack van den Berg, Rinus Grondsma, Johannes Hobma, Jan Willem Hoorn, Hans Ritzema, Maarten Stuurman, Klaas Smit en Freerk Visserman) heeft er in 2019 voor gezorgd dat een uiterst succesvolle zeiltocht met Korneliske Ykes II naar London is gemaakt. In het voorjaar van 2019 is de bemanning voor de overtocht geselecteerd. Oefentochten op het IJsselmeer en de Waddenzee hebben van die bemanning een team gemaakt. Ook is in het voorjaar met de aak voor het eerst met levende paling gevaren. Freerk Visserman wist daarvoor een transport vanuit Heeg naar Enkhuizen te regelen. Ook zijn in het voorjaar de

voorbereidingen getroffen voor het toneelstuk, het vertrekevenement uit Heeg op 15 juni en de ontvangst in London. Voor het door Gerard van der Laan geschreven en geregisseerde toneelstuk over de spanningen in de bedrijfsvoering (gaan we voor kortetermijnwinst of voor langere termijn duurzaam rendement?), die zich bij de palinghandelaren over meerdere generaties hebben voltrokken, was grote belangstelling. Meer dan zeven uitgekochte voorstellingen zijn, in de week voorafgaande aan het vertrek van de aak, in de schuur van Pier Piersma gegeven. Op 15 juni is de aak uitgeleide gedaan door een grote menigte aan het Syl in Heeg. Jack van den Berg had daarvoor geregeld dat de oude havenkom vol lag met klassieke schepen, waardoor ieder zich waande in de 19^e eeuw. Terwijl de aak werd geladen met levende paling, zorgde het Lemmer Wyvenkoor voor een sfeervolle doch emotionele begeleiding van de bemanning, afscheidnemend van hun dierbaren. Vanuit de Provincie en de Gemeente zijn mooie woorden gesproken. Het Koningshuis liet per ijlbode schriftelijk weten mee te leven met dit bijzondere evenement en wenste de bemanning een behouden vaart. Voor onder meer Wiebe Mulder, de laatste schipper op de originele Korneliske Ykes, en twee overleden schippers op Korneliske Ykes II, te weten Sybrand van der Meer en Bertus Roodhof, werd een krans aan boord gebracht, die mee is gegaan naar London ter nagedachtenis aan allen, die hun leven hebben gegeven als schipper of matroos van een palingaak. En dan vangt de tocht richting London daadwerkelijk aan. De aak liet onder stevige weersomstandigheden zien hoe zij zich in haar element voelt op volle zee. Bij het naderen van de monding van de Theems moest als vanouds meerdere keren voor anker worden gegaan, wachtend op het kerende tij. Eenmaal in London aangekomen slaat bij de bemanning de emotie toe bij het zien van de Tower Bridge en de nabijheid van de Dutch Mooring. Het eerste weekend in London wordt deelgenomen aan een evenement op de Hermitage Mooring voor klassieke schepen. En in die week zijn er diverse evenementen. De nieuwe Billingsgate Fishmarket wordt bezocht. In de Dutch Church wordt tijdens een daarvoor gehouden herdenkingsdienst de krans voor de overleden schippers en bemanningsleden gelegd. De bemanning wordt ontvangen door Lord Mayor van de City of London. Dupan, de Nederlandse Branche-organisatie voor een duurzame palingsector, zorgt voor een receptie in en om de palingaak. Maar bovenal was de palingaak in London ter opluistering van het wereldcongres van The Sustainable Eelgroup. Die organisatie zet zich in voor duurzaamheid in de palingketen: het tegengaan van de illegaliteit in de palingweek, het bevorderen van de vismigratie van zout naar zoet water, het op de toekomst inrichten van de palingvisserij en uiteindelijk natuurlijk ook het versterken van de kwaliteit/doelmatigheid bij verkoop en bereiding. Voor het wereldcongres van the Sustainable Eel Group, dat in London gepland stond in de laatste week van juni 2019, is Korneliske Ykes II uitgenodigd als vlaggenschip: symbool van een tijdperk, waarin duurzaamheid nog geen probleem was zoals nu, alsmede ter illustratie van de rijke geschiedenis van de palinghandel op London vanuit Friesland. Op dinsdag 9 juli is de aak in Heeg teruggekeerd. Een zangkoor en veel belangstellenden op de kade, dit alles georganiseerd door Mirjam Stuurman en Anje Stuurwold, zorgden voor een warm onthaal.

Verder hebben in de rest van 2019 vele evenementen voor diverse gezelschappen plaatsgevonden, alsmede natuurlijk de avondvaarten op de dinsdag en donderdag.

Vrijwilligers

De Stichting is geheel afhankelijk van vrijwilligers. Zij kent geen betaalde krachten. De Stichting kent geen vrijwilligersvergoedingen. Gedurende het jaar telde de Stichting zo'n 40 vrijwilligers. Zij vormen het kloppend hart van de organisatie. Ongeveer de helft bestaat uit schippers en bemanningsleden. De overigen houden zich bezig met de organisatie, ontvangsten aan boord, communicatie, administratie en fondswerving en wat er verder al niet te doen is in het kader van de doelstelling van de Stichting.

Bestuur

Het bestuur is in 2019 achtmaal in vergadering bijeen geweest. Belangrijk agendapunt vormde natuurlijk het scheppen van de juiste condities voor de reis naar London, die van 15 juni tot 6 juli plaatsvond. Het bestuur heeft in 2019 veel mutaties ondergaan.

Anje Stuurwold heeft besloten om haar actieve periode als bestuurslid in 2019 te beëindigen. Wij zijn haar zeer erkentelijk voor haar grote inzet in de vrijwilligersorganisatie. Veel taken lagen op haar schouders. Ook is Maarit Docter als bestuurslid teruggetreden.

Wij zijn verheugd dat Rob Bosman tot het bestuur is toegetreden. Hij vervult met verve de functie van penningmeester. Ook zijn wij blij met José Arbon. Zij is toegetreden tot het bestuur om zorg te dragen voor de gasten aan boord, de catering en dergelijke. Tenslotte melden wij dat Maarten Stuurman sinds 2019 aan de bestuursvergaderingen deelneemt, in het perspectief om binnen enkele jaren het voorzitterschap over te nemen. Jan Willem Hoorn zal vanaf dat moment de functie van secretaris bekleden.

Daarnaast heeft het Londoncomité in 2019 ook veelvuldig met elkaar rond de tafel gezeten. In totaal kwam dit comité zevenmaal bijeen, waaronder een afsluitende en evaluerende bijeenkomst op 11 september.

Financiën

In de resultatenrekening wordt de Londonreis en de daaraan gelieerde toneelvoorstellingen duidelijk zichtbaar in vergelijking met de cijfers over 2018.

Dankzij veel eenmalige aan de Londonreis gelieerde giften en opbrengsten, waaronder de mijlenactie en het toneel, hebben we kans gezien om ondanks de vanzelfsprekend hogere kosten toch in het verslagjaar 2019 een bijna dekkende exploitatie te realiseren.

Resultatenrekening 2019

Baten	2019	2018	Lasten	2019	2018
omzet	13.359	9.267	onderhoud schepen	29.186	10.949
sponsors	35.025	4.063	verzekeringen	6.645	6.586
lijfrenten	16.900	17.000	administratie	350	295
donateurs	8.585	1.735	marketing	2.229	-
contante schenkingen	82	242	catering	3.818	778
overige schenkingen	-	216	bemannings	4.933	533
rentebaten	-	69	brandstof	-	480
overige baten	23	3.908	diversen	8.923	2.763
			bankkosten	324	145
			rentelasten	-	-
			afwaardering palingaak	15.000	15.000
			overige kosten	3.245	1.935
			Totaal kosten	74.652	39.464
			Batig saldo	-678	-2.965
Totaal baten	73.975	36.499		73.975	36.499

Ter toelichting:

Omzet

De omzet betreft de met de verhuur van het schip behaalde opbrengsten en in 2019 tevens de omzet van het toneel. In 2019 waren er door de afwezigheid van de aak gedurende een aantal weken wat minder verhuuropbrengsten dan in 2018.

Sponsors en donateurs

Deze opbrengsten waren in 2019 substantieel groter dan in 2018. Zoals eerder vermeld zijn deze een gevolg van fondsenwerving in het kader van de Londonreis en éénmalig. Een deel van deze inkomsten hangen niet met de reis samen en zijn qua orde grootte vrijwel gelijk aan die in 2018.

Lijfrenten

De in 2018 en 2019 ontvangen lijfrenten omvatten mede € 15.000 afkomstige van de in 2016 ontvangen grote schenking ter aflossing van alle resterende schulden. Omdat het in wezen gaat om een inbreng van kapitaal ter financiering achteraf van de bouw van de palingaak, is dit bedrag zowel in 2018 als in 2019 volgens de bestendige gedragslijn in mindering gebracht op de balanswaarde van de palingaak.

Onderhoud schepen

Deze post is aanzienlijk hoger dan in 2018. Deels zijn deze kosten veroorzaakt door het zeewaardig maken van de Korneliske Ykes II in het voorjaar van 2019. De eisen die aan zeewaardige schepen gesteld worden zijn anno 2019 niet vergelijkbaar met die van de glorie van de palinghandel met London. Gedurende en na de reis bleek het dat een aantal onderdelen van de romp door onder meer inwatering met spoed vervangen dienden te worden. Deze werkzaamheden zijn deels eind 2019 uitgevoerd en deels in het begin van 2020. Deze kosten zijn voor zover te voorzien gereserveerd.

Diverse kosten

De kosten voor catering, bemanning, diversen en overig zijn allen aanzienlijk hoger dan in 2018 en de daaraan voorafgaande jaren, uiteraard een éénmalig gevolg van de London reis. Ook de kosten van het toneel zijn in deze posten verdisconteerd.

Kosten marketing

Om de fondsen e.d. te verkrijgen voor de London reis is éénmalig professionele marketing ingehuurd. Deze kosten zijn bij deze kostenpost verantwoord.

Afwaardering palingaak

Verwezen wordt naar de toelichting bij 'vaste activa' en naar de toelichting onder 'lijfrenten' en 'overige schenkingen'.

Balans per 31-12-2019

Activa	31-12-2019	31-12-2018	Passiva	31-12-2019	31-12-2018
Palingaak	94.794	109.794	Eigen vermogen per 1/1	90.660	93.625
Overige vaste activa	3	-	Resultaat boekjaar	-678	-2.965
Totaal vaste activa	94.797	109.794	Eigen vermogen per 31/12	89.982	90.660
Debiteuren	-	81	Voorziening eigen risico	10.000	
Transitoria	-	1.549	Voorziening onderhoud aak	13.500	13.500
Terug te ontv. Btw	863	1.070	Renteloze leningen	17.700	33.100
Totaal korte vorderingen	863	2.699	Totaal lange schulden	41.200	46.600
Spaarrekeningen	50.375	21.979	Te betalen btw	-	591
Bankrekening	2.397	9.521	Voorziening evenementen	2.000	1.957
kas	50	398	Crediteuren	15.300	4.584
Totaal liquide middelen	52.822	31.898	Totaal korte schulden	17.300	7.131
	148.482	144.391		148.482	144.391

Ter toelichting:

Vaste activa

Het vast actief bestaat uit de palingaak Korneliske Ykes II die in april 2009 gereed is gekomen. Geactiveerd zijn alle kosten die gemaakt zijn voor de bouw met uitzondering van rentekosten. Deze laatste zijn tijdens de bouw rechtstreeks ten laste van de resultatenrekening gebracht. Op geactiveerde bouwkosten zijn de ontvangen subsidies en ontvangen sponsorgelden in mindering gebracht. Sponsoring in natura is daarbij gewaardeerd tegen de op het moment van sponsoring vigerende marktprijzen en behandeld als zou de stichting op dat moment de volle marktprijs hebben moeten betalen.

Voorts hebben in 2013, 2014, 2016, 2017, 2018 en 2019 bijzondere afwaarderingen plaatsgevonden, waarbij de opbrengst van de in 2013 gestarte actie om de uit de bouw resterende schulden zoveel mogelijk terug te brengen, op de waardering van de palingaak in mindering is gebracht. Deze afboeking bedroeg € 105.500 in 2013, € 78.450 in 2014, € 15.000 in 2016, € 15.000 in 2017 en € 15.000 in 2018 en 2019. Deze gelden zijn gebruikt om alle onderhandse leningen en bankleningen af te lossen. Bovendien werd in 2016 een bedrag van € 87.500 op de waardering van de palingaak in mindering gebracht als gevolg van de kwijtschelding van de achtergestelde lening die destijds ten behoeve van de financiering van de bouw van de palingaak is ingebracht.

De overige vaste activa, een tweetal houten zeilbootjes en een schaalmodel van een palingaak (die in "Talma State" in Heeg tentoongesteld wordt), zijn allen voor een symbolische waarde ad € 1,- in de boeken opgenomen

Vorderingen, transitoria en liquide middelen

Alle vorderingen, transitoria en liquide middelen zijn opgenomen tegen nominale waarde.

Voorziening onderhoud

Onderhoud aan de palingaak is kostbaar. Kleiner, normaal onderhoud wordt zoveel mogelijk ten laste gebracht van het jaar waarin het plaatsvindt. Daarnaast wordt, voor zover de aanwezige middelen het toelaten, jaarlijks iets toegevoegd aan de voorziening voor het groot onderhoud. Deze voorziening wordt geheel liquide aangehouden. In 2017 bedroeg de toevoeging € 3.107,85. In 2018 werd € 3.500,00 toegevoegd. In 2019 is geen toevoeging gedaan. Deze toevoegingen maken deel uit van de post Onderhoud in de Resultatenrekening.

Voorziening eigen risico

Door veranderde opstelling van verzekeringsmaatschappijen t.o.v. historische zeegaande schepen dreigden de jaarlijkse kosten voor het verzekeren van de aak ruim boven de € 11.000,00 uit te komen. Op de exploitatie van de Korneliske Ykes II is dat geen haalbare kostenpost. Reden voor het bestuur om de discussie aan te gaan met de verzekeraars. Gekozen is na uitgebreid onderzoek voor een realistischer, maar minder uitgebreide dekking. Tevens moest gekozen worden voor een aanzienlijk groter eigen risico bij schades. Om dat risico acceptabel te maken is in 2019 een voorziening getroffen.

Renteloze lening

De renteloze leningen omvatten het pro resto bedrag van een in 2016 ontvangen en voor de jaren 2017 t/m 2020 vooruitbetaalde lijfrente en het pro resto bedrag van een in 2018 ontvangen en voor de jaren 2019 t/m 2022 gedeeltelijk vooruitbetaalde lijfrente. De liquide middelen van de eerstgenoemde schenking zijn voor het overgrote deel gebruikt om het restant van de langlopende lening bij ABN-AMRO af te lossen. Voor het overige zijn zij gebruikt ter financiering van het benodigde werkkapitaal en om tegenover de voorziening onderhoud en verzekeringen een overeenkomstig bedrag liquide aan te kunnen houden.

Kortlopende schulden

De stichting had per ultimo 2018 en per ultimo 2019 geen kortlopende bankschulden of overige kortlopende leningen. De transitoria per ultimo 2019 betreffen vrijwel geheel de op een gedetailleerde offerte gebaseerde te verwachten kosten voor het onderhoud aan de aak. Deze werkzaamheden waren ultimo 2019 deels uitgevoerd, maar nog niet gefactureerd.

Vastgesteld door het bestuur van de Stichting De Palingaak op 26 mei 2020 te Heeg.